

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 214/2013-26

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 19. júna 2013 v senáte zloženom z predsedu Milana Ľalíka, zo sudkyne Marianny Mochnáčovej a sudcu Petra Brňáka v konaní o sťažnosti J. K., T., zastúpeného advokátom JUDr. F. B., K., ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Trnava sp. zn. 12 C 258/2001 takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo J. K. podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Trnava v konaní vedenom pod sp. zn. 12 C 258/2001 p o r u š e n é b o l i .

2. Okresnému súdu Trnava p r i k a z u j e , a b y v konaní vedenom pod sp. zn. 12 C 258/2001 konal bez zbytočných prietáhov.

3. J. K. p r i z n á v a finančné zadosťučinenie v sume 2 000 € (slovom dvetisíc eur), ktoré je Okresný súd Trnava p o v i n ý zaplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Trnava j e p o v i n n ý uhradiť J. K. trovy právneho zastúpenia spolu v sume 413,91 € (slovom štyristottrinásť eur a deväťdesiatjeden centov) na účet jeho advokáta JUDr. F. B., K., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

5. Vo zvyšnej časti sťažnosti n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. I. ÚS 214/2013-6 zo 17. apríla 2013 prijal na ďalšie konanie sťažnosť J. K., T. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom JUDr. F. B., K., ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Trnava (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 12 C 258/2001.

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že žalobca F. P. – B., Š. (ďalej len „žalobca“), podal 21. mája 2001 na okresnom súde žalobu o zaplatenie 5 891,57 € smerujúcu proti sťažovateľovi, ktorá je vedená pod sp. zn. 12 C 258/2001. Konanie v predmetnej veci prebiehalo ku dňu spísania sťažnosti sťažovateľa už 12 rokov.

Okresný súd až 7. februára 2002, t. j. 9 mesiacov od podania žaloby súdu, ju doručil sťažovateľovi spolu s výzvou na vyjadrenie. Sťažovateľ na túto výzvu okresného súdu reagoval podaním doručeným 26. februára 2002. V období trvajúcim viac ako 3 roky, t. j. od 7. februára 2002 (zaslanie výzvy sťažovateľovi) až do 13. apríla 2005 (nariadenie

pojednávania na 10. jún 2005), okresný súd v predmetnom konaní bezdôvodne nevykonával žiadne procesné úkony.

Prvé pojednávanie v predmetnej veci sa uskutočnilo až 21. septembra 2005, t. j. po štyroch rokoch a štyroch mesiacoch od podania žaloby. Ďalšie v poradí druhé pojednávanie okresný súd uskutočnil až 25. februára 2008.

Po viac ako 8 rokoch od podania žaloby (25. júna 2009) okresný súd o veci rozhodol v merite veci prvýkrát, avšak jeho rozhodnutie bolo Krajským súdom v Trnave zrušené a vrátené späť na opätovné prerokovanie a rozhodnutie okresnému súdu, ktorý v tejto veci i naďalej koná.

Podľa názoru sťažovateľa postupom okresného súdu v predmetnom konaní došlo k porušeniu jeho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, pretože tento súd v tejto veci riadne nekonal, v dôsledku čoho nie je konanie právoplatne skončené ani po 12 rokoch od podania žaloby. Samotná dĺžka konania spôsobuje sťažovateľovi vzhľadom na jeho vek a zdravotný stav „*značné ťažkosti, formou zbytočného stresového pôsobenia*“. S ohľadom na uvedené, ako aj s prihliadnutím na rozsah nečinnosti okresného súdu v konaní a na skutočnosť, že sťažovateľ ku vzniku priesťahov v uvedenom konaní žiadnym relevantným spôsobom neprispel, sťažovateľ požiadal aj o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia v sume 4 000 €.

Na základe uvedených skutočností sťažovateľ ústavnému súdu navrhol, aby vydal nález, v ktorom vysloví, že jeho základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných priesťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru boli postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 12 C 258/2001 porušené, prikáže okresnému súdu, aby v uvedenom konaní konal bez zbytočných priesťahov, prizná mu primerané finančné zadosťučinenie v sume 4 000 €, ako aj náhradu trov právneho zastúpenia v sume 275,94 €.

Na základe výzvy ústavného súdu sa v predmetnej veci vyjadrila predsedníčka okresného súdu podaním č. 1SprV/315/2013 zo 17. mája 2013, v ktorom priebeh konania vo veci sp. zn. 12 C 258/2001 opísala takto: „Návrh na začatie konania s návrhom na vydanie platobného rozkazu bol doručený na Okresný súd Trnava 21. 5. 2001 a zapísaný pod sp. značku 5Ro 1211/01. Predmetom sporu bolo zaplatenie sumy 177.489,60 Sk ako cenu za vykonané práce a tovar. Sťažovateľ je v tomto konaní odporcom.

Súdna tajomníčka dňa 22. 5. 2001 vyzvala navrhovateľa na zaplatenie súdneho poplatku, ktorý bol zaplatený 20. 6. 2001.

Dňa 3. 7. 2001 bol spis prevedený do registra C, kde bol zapísaný pod spisovú značku 12C/258/2001 a pridelený sudkyňi JUDr. A. D., ktorá dňa 14. 1. 2002 dala návrh zaslať odporcovi na písomné vyjadrenie. Odporca sa k návrhu vyjadril 26. 2. 2002. Právna zástupkyňa navrhovateľa sa k stanovisku odporcu vyjadrila 6. 5. 2002.

Sudkyňa dňa 13. 10. 2003 urobila dopyt na právnu zástupkyňu navrhovateľa ohľadne právnej subjektivity navrhovateľa. Právna zástupkyňa navrhovateľa dňa 13. 11. 2003 doručila doklad o právnej subjektivite navrhovateľa.

Z dôvodu odchodu zákonnej sudkyne na materskú dovolenku bol spis pridelený na prejednanie sudkyňi JUDr. M. M. dňa 14. 1. 2004. Sudkyňa dňa 13. 2. 2004 vyzvala právnu zástupkyňu navrhovateľa na doloženie písomného potvrdenia o prevzatí objednávky na zhotovenie diela v zmysle § 632 Občianskeho zákonníka. Právna zástupkyňa navrhovateľa dňa 5. 3. 2004 oznámila, že písomné potvrdenie nemôže doložiť, nakoľko objednávka nebola písomne prevzatá.

Po návrate z materskej dovolenky bol spis dňa 4. 3. 2005 vrátený sudkyňi JUDr. A. D., ktorá dňa 11. 3. 2005 vytýčila pojednávanie na deň 10. 6. 2005. Odporca požiadal o ospravedlnenie svojej neprítomnosti na pojednávaní zo zdravotných dôvodov a žiadal o odročenie pojednávania na iný termín. Z tohto dôvodu bolo pojednávanie odročené na 21. 9. 2005.

Odporca dňa 19. 9. 2005 doplnil vyjadrenie k návrhu na začatie konania, kde uznal časť pohľadávky vo výške 78.522,- Sk. Právna zástupkyňa navrhovateľa doplnila stanovisko k vyjadreniu odporcu. Na pojednávaní dňa 21. 9. 2005, na ktorom boli vypočutí účastníci konania a ich zástupcovia, bolo pojednávanie odročené na neurčito s tým, že odporca sa

vyjadří k věci v lehote 15 dní a následne bude vyjadrenie zaslané právnej zástupkyňi navrhovateľa.

Z dôvodu odchodu zákonnej sudkyne na stáž na Krajský súd v Trnave bola vec pridelená dňa 7. 12. 2005 sudkyňi JUDr. Z. P. na prejednanie veci, ktorá však vzhľadom na skutočnosť, že v minulosti ako advokátka zastupovala v súdnom spore proti navrhovateľovi protistranu, oznámila, že je vylúčená z prejednaní a rozhodovania tejto veci a vec bola na základe opatrenia predsedníčky okresného súdu pridelená prostredníctvom generátora na prejednanie sudkyňi JUDr. D. V. dňa 10. 1. 2006.

Sudkyňa dňa 16. 6. 2006 vyzvala odporcu na vyjadrenie k veci, na ktoré bol zaviazaný uznesením súdu na pojednávaní dňa 21. 9. 2005 a zároveň, aby doručil súdu list vlastníctva predmetnej nehnuteľnosti.

Odporca sa vyjadril písomne dňa 26. 7. 2006 a jeho vyjadrenie bolo dňa 5. 1. 2007 zaslané právnej zástupkyňi navrhovateľa na písomné vyjadrenie. Právna zástupkyňa navrhovateľa po urgencii súdu zo dňa 11. 6. 2007 zaslala písomné stanovisko 18. 7. 2007. Sudkyňa dňa 10. 8. 2007 vytýčila pojednávanie na deň 15. 10. 2007. Odporca doručil súdu požadované doklady až dňa 25. 9. 2007. Pojednávanie dňa 15. 10. 2007 bolo odročené z dôvodu neprítomnosti sudkyne v práci z vážnych rodinných dôvodov.

Sudkyňa dňa 11. 1. 2008 vytýčila pojednávanie na deň 25. 2. 2008, na ktorom boli vypočutí účastníci konania, ktorí navrhli výsluch svedkov, preto bolo pojednávanie odročené na deň 19. 5. 2008.

Na pojednávaní dňa 19. 5. 2008 bolo vypočutých 5 svedkov a pojednávanie bolo odročené za účelom výsluchu ďalších svedkov na deň 8. 9. 2008.

Na pojednávaní dňa 8. 9. 2008 sa nedostavil navrhovateľ, preto bolo pojednávanie odročené na 27. 10. 2008 kedy boli vypočutí dvaja svedkovia a pojednávanie bolo odročené na deň 24. 11. 2008.

Podaním zo dňa 20. 11. 2008 odporca namietol premlčanie a doložil požadované listy vlastníctva.

Pojednávanie dňa 24. 11. 2008 bolo odročené na deň 22. 1. 2009 za účelom výsluchu ďalších svedkov.

Na pojednávaní dňa 22. 1. 2009 bolo vypočutých 5 svedkov a pojednávanie bolo odročené na deň 31. 3. 2009. Termín pojednávania 31. 3. 2009 bol zrušený z dôvodu

práceschopnosti sudkyne a nový termín bol určený na deň 16. 4. 2009. Odporca – sťažovateľ žiadal ospravedlniť neprítomnosť svojho zástupcu na pojednávaní a nesúhlasil s pojednávaním v jeho neprítomnosti, preto pojednávanie dňa 16. 4. 2009 bolo odročené na 9. 6. 2009.

Na pojednávaní dňa 9. 6. 2009 predložil navrhovateľ písomné stanovisko, ktoré bolo doručené zástupcovi odporcu a pojednávanie bolo odročené na deň 25. 6. 2009, nakoľko zástupca odporcu sa musel oboznámiť s písomným stanoviskom navrhovateľa.

Na pojednávaní dňa 25. 6. 2009 po záverečných rečiach účastníkov konania súd vyhlásil rozsudok.

Proti rozsudku podal dňa 18. 8. 2009 odvolanie navrhovateľ a dňa 2. 9. 2009 bolo odvolanie zaslané odporcovi na vyjadrenie a bol vyrubení súdny poplatok za odvolanie navrhovateľovi. Odporca sa k odvolaniu vyjadril 2. 10. 2009 a 15. 10. 2009 bola vyhotovená predkladacia správa na Krajský súd v Trnave.

Krajský súd v Trnave predložil spis Najvyššiemu súdu SR dňa 10. 10. 2009 na rozhodnutie o námietke zaujatosti, nakoľko manželka odporcu je sudkyňou Krajského súdu v Trnave. Najvyšší súd SR rozhodol uznesením zo dňa 15. 12. 2009 tak, že vylúčil sudcovi Krajského súdu v Trnave z prejednávania a rozhodovania veci a vec prikázal na prejednanie a rozhodnutie Krajskému súdu v Banskej Bystrici. Krajský súd v Banskej Bystrici uznesením zo dňa 5. 5. 2010 rozsudok Okresného súdu Trnava zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie.

Spis bol doručený na Okresný súd Trnava dňa 18. 6. 2010 a sudkyňa dňa 23. 7. 2010 vytýčila pojednávanie na deň 21. 9. 2010. Pojednávanie dňa 21. 9. 2010 nemohlo byť otvorené, nakoľko sa nedostavil zástupca odporcu a nakoľko právna zástupkyňa navrhovateľa dňa 19. 9. 2010 oznámila, že odstúpila od zmluvy o poskytovaní právnych služieb v predmetnej veci, preto bolo pojednávanie odročené na 2. 11. 2010.

Na pojednávanie dňa 2. 11. 2010 sa nedostavil navrhovateľ, ktorý doručenie predvolania mal vykázané, preto bolo pojednávanie odročené na 7. 12. 2010. Tento termín pojednávania bol zmenený na 20. 1. 2011.

Na pojednávaní dňa 20. 1. 2011 navrhovateľ navrhol výsluch svedkov, ktorých mená a adresy doručí písomne súdu, preto bolo pojednávanie odročené na 10. 3. 2011.

Navrhovateľ adresy a mená svedkov nepredložil a odporca nepredložil projektovú dokumentáciu domu, preto bolo pojednávanie dňa 10. 3. 2011 odročené na 11. 5. 2011.

Navrhovateľ opätovne nepredložil mená a adresy svedkov a na pojednávaní dňa 11. 5. 2011 navrhol výsluch 4 svedkov a odporca navrhol výsluch 3 svedkov, preto bolo pojednávanie odročené na deň 14. 9. 2011.

Na pojednávaní dňa 14. 9. 2011 boli vypočutí traja svedkovia a pojednávanie bolo odročené na 9. 11. 2011 za účelom výsluchu 6 svedkov, navrhnutých navrhovateľom a odporcom.

Pojednávanie dňa 9. 11. 2011 bolo z dôvodu práceneschopnosti zákonnej sudkyne odročené na 1. 2. 2012, kedy boli vypočutí traja svedkovia a pojednávanie bolo odročené na 21. 3. 2012 za účelom výsluchu ďalších svedkov a predloženie písomných dokladov. Termín pojednávania 21. 3. 2012 bol zmenený na 28. 3. 2012 z dôvodu účasti zákonnej sudkyne na školení.

Na pojednávaní 28. 3. 2012 bolo pojednávanie odročené za účelom znaleckého dokazovania znalcom z odboru stavebníctvo, ktorý mal určiť obvyklú cenu diela v čase a mieste, kedy bolo vykonané. Navrhovateľ a odporca mali do 20 dní doručiť otázky na znalca. Odporca doručil otázky na znalca 17. 4. 2012 a navrhovateľ 18. 4. 2012.

Dňa 28. 5. 2012 sudkyňa rozhodla o priznaní svedočného svedkom a dňa 3. 10. 2012 bol ustanovený znalec z odboru stavebníctva Ing. J. G. Odporca dňa 23. 10. 2012 podal odvolanie proti uzneseniu v časti, týkajúcej sa povinnosti odporcu zaplatiť preddavok na trovy znaleckého dokazovania.

Dňa 31. 10. 2012 bol odporca vyzvaný na predloženie dokladov o svojich pomeroch pre účely rozhodnutia o jeho žiadosti o oslobodenie od súdnych poplatkov.

Spis bol dňa 15. 11. 2012 zaslaný znalcovi, ktorý dňa 28. 11. 2012 požiadal o súhlas k použitiu osobného motorového vozidla, ktorý mu bol dňa 29. 11. 2012 zaslaný.

Dňa 29. 1. 2013 vyššia súdna úradníčka vyzvala odporcu na oznámenie priemernej mesačnej výšky príjmu manželky. Odporca prevzal výzvu 5. 2. 2013. Dňa 25. 2. 2013 odporca oznámil, že s manželkou nevedie spoločnú domácnosť.

Sudkyňa dňa 26. 2. 2013 urgovala znalca na vypracovanie znaleckého posudku a znalec dňa 27. 3. 2013 vrátil spis 12C/258/2001 a žiadal o zrušenie uznesenia o ustanovení za znalca z dôvodu dlhotrvajúcej práceneschopnosti.

Sudkyňa dňa 16. 4. 2013 priznala odporcovi čiastočné oslobodenie od súdnych poplatkov vo výške 80 % poplatkovej povinnosti.

Odporca na adrese, ktorú uviedol vo svojom podaní, kde oznámil, že nebyva v spoločnej domácnosti s manželkou, pravdepodobne neprevzal uznesenie o priznaní čiastočného oslobodenia od súdnych poplatkov, preto nie je možné vyznačiť na tomto uznesení právoplatnosť a reklamácia doručenia od pošty sa zatiaľ nevrátila. Z dôvodu nemožnosti vyznačiť právoplatnosť na uznesení o čiastočnom oslobodení odporcu od súdnych poplatkov nie je možné ustanoviť nového znalca, nakoľko je potrebné zároveň rozhodnúť o povinnosti zaplatiť preddavok na znalecké dokazovanie.“

Vo vzťahu k sťažovateľom namietanému porušeniu označených práv predsedníčka okresného súdu uviedla: *„Po skutkovej a právnej stránke ide o zložitú vec. Ide o zaplatenie ceny diela, pričom navrhovateľ ani odporca neposkytujú súdu dostatočnú súčinnosť. Vo veci bolo vypočítaných značné množstvo svedkov a je potrebné vypracovať znalecký posudok, pričom ustanovený znalec pre dlhodobú práceneschopnosť nemôže vypracovať znalecký posudok a vo veci musí byť ustanovený nový znalec.“*

Právny zástupca sťažovateľa reagoval na vyjadrenie predsedníčky okresného súdu podaním z 3. júna 2013, v ktorom uviedol: *„OS Trnava sa vo svojom vyjadrení zo dňa 17. 05. 2013 k prijatej sťažnosti výlučne venoval faktografickému opisu jednotlivých úkonov, udalostí či iných skutočností, v časovom slede, bez akéhokolvek hodnotiaceho vyjadrenia, najmä ohľadom možnej dôvodnosti podanej sťažnosti sťažovateľa. Nakoniec Ústavný súd SR má k dispozícii spis a vie preto vyjadrenie predsedníčky súdu konfrontovať so skutočnosťou.*

Už aj takto konštruované vyjadrenie predsedníčky OS Trnava svedčí tomu, že k prieťahom v konaní skutočne došlo a sťažnosť sťažovateľa je dôvodná.

Pretože skutočne nie je možné, ak by OS Trnava zastával stanovisko, že predmetná vec, ktorú prejednáva pod sp. zn. 12C/258/2001, je riešená bez prieťahov, že by takéto stanovisko explicitne nesformuloval. Absencia akéhokolvek priameho vyjadrenia k existencii, či neexistencii prieťahov vo vyjadrení predsedníčky OS Trnava len potvrdzuje vyššie uvedené tvrdenie o existencii prieťahov.

Napriek vyššie uvedenému považujem za potrebné poukázať na postup súdu od posledného pojednávania dňa 28. 03. 2012, ktorý svedčí o spôsobe konania na Okresnom súde Trnava a o pretrvávajúcich prieťahoch v konaní.

28. 03. 2012 pojednávanie bolo odročené na neurčito s tým, že bude ustanovený znalec. Účastníci mali zaslať otázky na znalca. Účastníci v lehote zaslali otázky.

03. 10. 2012 ustanovený znalec.

23. 10. 2012 Odvolanie sťažovateľa proti preddavku.

20. 11. 2012 Doručená výzva sťažovateľovi na vyplnenie tlačiva.

05. 12. 2012 Sťažovateľ doručil súdu vyplnené tlačivo.

05. 02. 2012 Sťažovateľovi doručená výzva na doplnenie žiadosti – uviesť príjem manželky.

25. 02. 2013 Sťažovateľ doručil vyjadrenie súdu.

19. 04. 2013 Sťažovateľovi bolo doručené uznesenie o čiastočnom oslobodení, o ktorom predsedníčka súdu nevie, či bolo doručené a vyhovára sa, že nemôže vyznačiť právoplatnosť a ustanoviť iného znalca.

Vzhľadom na tvrdenia uvedené v ústavnej sťažnosti zo dňa 23. 05. 2013 vo vzťahu k písomnému vyjadreniu stanovisku predsedníčky OS Trnava, sp. zn. 1 SprV/315/2013 zo dňa 17. 05. 2013 k prijatej sťažnosti, mám za to, že bolo porušené základné právo účastníka na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy SR a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote zaručené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, publikovaného v zbierke zákonov pod č. 209/1992 Zb.

Sťažovateľ si v rámci podanej ústavnej sťažnosti uplatnil úhradu trov právneho zastúpenia určenú podľa ustanovenia § 11 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb, túto dnes upresňujeme a rozširujeme o ďalší úkon právnej pomoci – dnešné vyjadrenie, teda celková výška trov právneho zastúpenia v sume 413,91 € (za tri úkony právnej pomoci – prevzatie a príprava zastúpenia vrátane prvej porady s klientom vypracovanie ústavnej sťažnosti, vyjadrenie k vyjadreniu predsedníčky OS Trnava – 3 x 130,16 € plus 3 x režijný paušál 7,81 €).“

Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) vo veci sťažnosti sťažovateľa upustil od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich stanoviskami k opodstatnenosti sťažnosti dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci. V dôsledku toho senát predmetnú sťažnosť prerokoval na svojom zasadnutí bez prítomnosti účastníkov, ich zástupcov a verejnosti len na základe písomne podaných stanovísk účastníkov a obsahu na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľ sa sťažnosťou domáhal vyslovenia porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého má každý právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prieťahov, ako aj práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (čo platí, aj pokiaľ sa týka čl. 6 ods. 1 dohovoru) vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou „Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným

spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu“ (m. m. IV. ÚS 221/04).

Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

Táto povinnosť súdu a sudcu vyplýva z § 6 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), ktorý súdom prikazuje, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 OSP, podľa ktorého akonáhle sa konanie začalo, postupuje v ňom súd zásadne bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Sudca je podľa § 117 ods. 1 OSP povinný robiť vhodné opatrenia, aby sa zabezpečilo splnenie účelu pojednávania a úspešné vykonanie dôkazov. Ďalšia významná povinnosť pre sudcu vyplýva z § 119 ods. 1 OSP, podľa ktorého sa pojednávanie môže odročiť len z dôležitých dôvodov, ktoré sa musia oznámiť. Ak sa pojednávanie odročuje, predseda senátu spravidla oznámi deň, kedy sa bude konať nové pojednávanie.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). Za súčasť prvého kritéria sa považuje aj povaha prerokúvanej veci.

1. Predmetom posudzovaného konania je žaloba o plnenie z titulu neuhradenia pohľadávky za vykonanie diela na základe ústne uzatvorenej zmluvy o dielo. Z obsahu súdneho spisu, z vyjadrení sťažovateľa a okresného súdu a z nimi predložených na vec sa vzťahujúcich listín ústavný súd zistil, že v predmetnej veci ide o spor zložitý predovšetkým po skutkovej stránke, pretože ustálenie skutkového stavu v tejto veci vyžaduje vykonanie

rozsiahleho dokazovania – zaobstaranie potrebných listinných dôkazov, vypočutie viacerých svedkov, ako aj vykonanie znaleckého dokazovania. S ohľadom na uvedené ústavný súd prisvedčil argumentácii okresného súdu, že celkovú dĺžku tohto konania ovplyvnila aj právna a skutková zložitnosť tejto veci, ktorou však nemožno ospravedlniť obdobia nečinnosti a neefektívnej činnosti okresného súdu.

2. Pri hodnotení podľa ďalšieho kritéria – správania sťažovateľa v predmetnom konaní – ústavný súd zistil, že sťažovateľ v predmetnom konaní aktívne využíval svoje procesné práva (podal viaceré návrhy na vykonanie dokazovania, požiadal o odročenie pojednávania nariadeného na 10. jún 2005 zo zdravotných dôvodov, požiadal o odročenie nariadeného pojednávania na čas po 14. máji 2009 z dôvodu vykonávania štátnych záverečných skúšok jeho zástupcom, podal odvolanie proti uzneseniu z 3. októbra 2012 spolu so žiadosťou o oslobodenie od súdnych poplatkov). Možno teda konštatovať, že v dôsledku uplatnenia týchto práv sťažovateľom v preskúvanom konaní došlo k predĺženiu konania v predmetnej veci na okresnom súde, čo však v súlade s doterajšou judikatúrou ústavného súdu nemožno započítať na jeho ťarchu (mutatis mutandis III. ÚS 192/02, III. ÚS 82/05).

V správaní sťažovateľa neboli zistené žiadne nedostatky, ktorých dôsledkom by pri efektívnom postupe okresného súdu v konaní mohlo byť podstatné spomalenie postupu konania v predmetnej veci. Na tieto skutočnosti ústavný súd pri svojom rozhodovaní v tejto veci prihliadol.

3. Tretím kritériom, podľa ktorého ústavný súd hodnotil, či v posudzovanom konaní došlo k zbytočným priet'ahom, bol postup okresného súdu na rozhodovaní v predmetnej veci. Pri skúmaní uvedeného postupu okresného súdu ústavný súd vychádzal nielen z priebehu predmetného konania opísaného vo vyjadrení predsedu okresného súdu zo 17. mája 2013, ale aj z obsahu spisového materiálu v predmetnej veci.

Ústavný súd zistil, že predmetné konanie bolo poznačené viacerými obdobiami nečinnosti. Za takéto obdobie možno označiť takmer osemmesačné obdobie trvajúce

od 22. mája 2001 (okresný súd zaslal výzvu na zaplatenie súdneho poplatku žalobcovi) do 14. januára 2002 (zaslanie výzvy na vyjadrenie k podanej žalobe okresným súdom). V období od 25. marca 2002 (zaslanie výzvy žalobcovi, aby sa vyjadril k podaniu sťažovateľa) do 15. októbra 2003 (zaslanie výzvy právnej zástupkyňi žalobcu na predloženie dokladu o právnej subjektivite žalobcu) trvajúcim takmer sedem mesiacov okresný súd nevykonával žiadne procesné úkony. V ďalšom deväťmesačnom období trvajúcim od 21. septembra 2005 (okresným súdom uskutočnené pojednávanie) do 12. júna 2006 (zaslanie výzvy žalobcovi na predloženie vyjadrenia a listinných dôkazov) okresný súd nevykonával žiadne úkony smerujúce k rozhodnutiu v merite veci. Za obdobia nečinnosti okresného súdu v predmetnom konaní možno označiť aj dve päťmesačné obdobia trvajúcce od 26. júla 2006 (doručenie vyjadrenia sťažovateľa okresnému súdu) do 5. januára 2007 (zaslanie vyjadrenia sťažovateľa žalobcovi okresným súdom) a od 5. januára 2007 do 11. júna 2007 (urgencia okresného súdu na zaslanie vyjadrenia od právnej zástupkyne žalobcu). Nečinnosť okresného súdu v už označených obdobiach bez toho, aby jeho postupu bránila zákonná prekážka, je potrebné považovať za zbytočný prieťah v konaní v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy.

Okrem uvedených období nečinnosti okresného súdu bolo predmetné konanie poznačené aj jeho neefektívnym postupom. O tejto skutočnosti svedčí aj fakt, že vykonávanie prvotných procesných úkonov (zaslanie výzvy na zaplatenie súdneho poplatku, zaslanie žaloby sťažovateľovi ako odporcovi a zaslanie výzvy na predloženie dokladu o právnej subjektivite žalobcu) v predmetnej veci trvalo okresnému súdu takmer dva roky a päť mesiacov, ďalej skutočnosť, že prvý rozsudok okresného súdu z 25. júna 2009 bol uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 12 Co 62/10-175 z 5. mája 2010 zrušený z dôvodu, podľa ktorého okresný súd nesprávne vec právne posúdil tým, že nepoužil správne ustanovenie právneho predpisu a nedostatočne zistil skutkový stav podľa § 221 ods. 1 písm. h) OSP, ako aj skutočnosť, že okresný súd od odročenia pojednávania konaného 28. marca 2012 pre účely vykonania znaleckého dokazovania potreboval viac ako 6 mesiacov na jeho ustanovenie.

Uvedené skutočnosti teda nesvedčia o tom, že by okresný súd organizoval svoj procesný postup v posudzovanom konaní (sp. zn. 12 C 258/2001) tak, aby sa čo najskôr odstránil stav právnej neistoty sťažovateľa týkajúci sa práv, ktoré boli predmetom žaloby, tak ako mu to ukladá ustanovenie § 100 ods. 1 OSP, ktoré predstavuje premietnutie ústavnej garancie práva účastníkov občianskeho súdneho konania na prerokovanie ich vecí bez zbytočných prieťahov v zákonnej rovine.

Ústavný súd konštatuje, že konanie, ktoré je predmetom posúdenia, trvá už 12 rokov, a z uvedeného obdobia konanie o odvolaní žalobcu proti rozsudku z 25. júna 2009, počas ktorého okresný súd v predmetnej veci oprávnene nekonal, pritom trvalo len 8 mesiacov (od 22. októbra 2009 do 18. júna 2010).

Vzhľadom na uvedené obdobia nečinnosti, ako aj neefektívnu činnosť okresného súdu nemožno dobu predmetného konania vedeného na okresnom súde považovať za ústavne akceptovateľnú vo vzťahu k základnému právu podľa čl. 48 ods. 2 ústavy ani vo vzťahu k právu podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ústavný súd preto dospel k záveru, že označené práva sťažovateľa boli porušené.

III.

Pretože ústavný súd zistil porušenie základného práva sťažovateľa na prerokovanie vecí bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru okresným súdom, prikázal tomuto súdu, aby vo veci konal bez zbytočných prieťahov, a odstránil tak stav právnej neistoty, v ktorej sa nachádza sťažovateľ domáhajúci sa rozhodnutia súdu vo svojej veci.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha. Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Sťažovateľ žiadal aj o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia v sume 4 000 € od okresného súdu z dôvodov uvedených v jeho sťažnosti.

Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovriešenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen deklaráciu porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04).

Podľa názoru ústavného súdu prichádza v tomto prípade do úvahy priznanie primeraného finančného zadosťučinenia.

Pri určení sumy primeraného finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym súdom pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

Vzhľadom na doterajšiu dĺžku konania okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 12 C 258/2001 a berúc do úvahy konkrétne okolnosti prípadu, predovšetkým predmet uvedeného konania, t. j. čo je pre účastníka konania v stávke – „at stake“ (v danom prípade sťažovateľ ako odporca už počas konania sčasti uznal voči nemu uplatnený nárok žalobcu), právnu a skutkovú zložitost' predmetnej veci, ktorá je náročná predovšetkým na preukazovanie skutkových okolností, ale aj skutočnosť, že sťažovateľ sa v rámci predmetného konania odstránenia priet'ahov v konaní priamo na okresnom súde prostredníctvom právnym poriadkom daných prostriedkov (sťažnosť na priet'ahy v konaní

adresovaná predsedovi okresného súdu) nedomáhal, ústavný súd považoval priznanie sumy 2 000 € sťažovateľovi za primerané finančné zadostučinenie podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde.

Ústavný súd napokon rozhodol podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde aj o úhrade trov konania sťažovateľa, ktoré mu vznikli v súvislosti s jeho právnym zastupovaním advokátom JUDr. F. B., K.

Ústavný súd v súlade s § 1 ods. 3, § 11 ods. 3 a § 14 ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“) pri rozhodovaní o priznaní trov konania vychádzal z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za I. polrok 2012, ktorá bola 781 €. Základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby v roku 2013 predstavovala sumu iba 130,16 € a režijný paušál 7,81 €.

Na základe uvedeného ústavný súd sťažovateľovi priznal úhradu trov konania za tri úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia, spísanie sťažnosti, písomné podanie na súd) za každý úkon právnej služby po 130,16 €, t. j. spolu v sume 390,48 €, čo spolu s režijným paušálom 3 x 7,81 € spolu 23,43 € (§ 16 ods. 3 vyhlášky) predstavuje celkovú sumu 413,91 €.

Okresný súd je povinný uhradiť trovy konania na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 OSP) podľa bodu 3 výroku tohto nálezu.

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, nadobudne toto rozhodnutie právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 19. júna 2013